

საქართველო

რედაქცია

საგარეო მხარეა უნდა იქნას დაწესებული განკარგული და ერთ გვერდზე წერაში უნდა აღნიშნული იქნას ავტორის ვინაობა და მისი მისამართი. უპირობოთ განთავსდებიან მხოლოდ უფასო რეკლამები. დაუბრუნდება სავსებით მისაღებ არ იწამება ჯო რედაქცია არაერთი მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დღის 9-8 საათის, ვარა ღამე დღის, სახელმწიფო საქმეების დროს პირდაპირ წინააღმდეგ წერილებს ანგ დროს.

კონტორა

პირველი კონტორის მისამართი: ქ. თბილისი, ვაჟა-ფშაველას ქუჩა, 18 მ. თბილისი (ქროლი ქუჩაზე) 68. და 50 კ. ცალკე № 30 კ. განსახლების ფასი სტრუქტურის პერიოდში გვერდზე 50 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საჭიროების უკიდურეს შემთხვევაში განსახლების ფასი ორჯერ მეტია. საშუალოდ განსახლება თითოეული ზომით: 15x2—10 მანეთი, 20x2—13 მანეთი, 30x2—15 მანეთი. მისამართის განთავსება დიდი ქალაქი 1 მან. ქალაქის გარეშე 1 მ. და 50 კ. ფული და წყლისგან, რაც კონტორის შენობა, უნდა გამოიყვანოს კონტორის სახელზე. საჭირო განსახლებები უნდა მოხდეს იქნას არა უფრო 1 1/2 საათისა კონტორში. კონტორა ღიაა დღის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს.მდე.

მისამართი: თბილისი, სახელის ქუჩა, № 5 ქართული ქარხანა, ფოსტის ადრესი: Тифлиси, Почт. ящик № 76, ყველაზემდ ადრესი: Тифлиси, Сахарный.

სალაშონი რედაქციისა და კონტორისა 15--7

ფიქსი: მემოტხე

საზავო დღეგაცის თავმჯდომარედ ა. ი. ჩხენკელი დარჩა.—დღეგაცია ბათუმისკენ ხვალ გაემგზავრება.—ოსმალეთის დღეგაცის თავმჯდომარეობს ოსმალეთის ფრონტის მთავარ-სარდალი ფერიკ-ველი-მაჰმედ-ფაშა.—დღეგაციაში მონაწილეობს საზღვაო და იუსტიციის მინისტრი ხალილ-ბეი.—ბაქოს აღების შესახებ მიღებული დებუმა ოფიციალური არ ყოფილა.—სეიმის დადგენილებით მოკლე ხანში 200 მილიონის ზონებს გამოუშვებენ.—გრევის ფრონტზე ოსმალეთის მთავრობის ბრძანებით მათმა ჯარმა საზღვრისკენ დაიხია.—

ხმები: იტალიეთსა, საფრანგეთსა და ინგლისის შორის განხეთქილება მოხდება; კლემანსოს მოუთხოვნიან: იტალიეთმა ავსტრიას ტრენტინო დაუთმოსო.—პეტროგრად-მოსკოვიდან სააგენტოს დებუებები არ მოგვლია.

საგარეო მემოტხე

ამიერკავკასიის რეპუბლიკის დღეგაცია ხვალ მიემგზავრება და ორიოდ დღის შემდეგ საზავო კონფერენცია განხილდება ბათუმში. ყოველი თვით-კონფერენცია ქართველის უფლებები ამ ქალაქისკენ იქნება მიტოვებული დღეგაცის კვირის განმავლობაში. მართალია, ბათუმის კონფერენცია საბოლოოდ ვერ გადაწყვიტს საქართველოს პოლიტიკურს ზედს. უფრო კიდევ გამოიკვეთილი არ არის, მიიღებს თუ არა ამ კონფერენციაში მონაწილეობას ცენტრალური სახელმწიფოების წარმომადგენლები: თუ შეძლება ტრაპიზონის მოლაპარაკების შესახებ ხოლოდ ოსმალეთს რწმუნებულსთან მოგვიხილეს შესვლა. ყოველ შემთხვევაში უმჯობესია, რომ ბათუმის საზავო ხელშეკრულებას პრელიმინარული ხასიათი იქნება და ჩვენი შეწყვეტის შინაური და საგარეო პოლიტიკა საბოლოოდ იმ საერთაშორისო კონფერენციაზე მოწესრიგდება, რომელიც დიდს ვეროპოლს იმის მოწყობაში.

მაგრამ რაც უნდა იყოს, ბათუმის სამშვიდობო მოლაპარაკებას მიიქცევიან დიდი შინაგულგანაგებება როგორც საქართველოს, ისე ამიერკავკასიისათვის. რესპუბლიკის დღეგაცის სოციალისტური დემოკრატიის წარმომადგენლები უხელოდ იმედობენ, ოსმალეთის წინააღმდეგ, პირიქით, ზოგიერთი ლიბერალური ან უკეთეს ვსთავაზო ზომიერ კონსერვატიული აზროვნების სახელწიფო მიდევნებენ მოვლენ. ეს იქნება გამოზრდილი ოსტატების შეხვედრა და დიდი დიპლომატიის და დაწესებულებული ვაჭარ, რომ ჩვენი იმპროვიზაციული დიპლომატიის რადენიმე საგნობრივ გაცეხილს კიდევ მიიღებენ როგორც საერთაშორისო უფლების შეტყობისა, ისე დიპლომატიური ხელოვნების დარგად.

ჩვენ ამის საწინააღმდეგო არაფერი გვექმნება, უხელო დავალები ჩვენსაკუთარ თავზე რომ არ სწავლობდნენ ხელობას. ერთს წელიწადზე ცოტა მეტია, რაც საქართველოსა და ამიერკავკასიის გრადე წოდებული რეგულაციონური დემოკრატია განაგებს. ამ წინს განმავლობაში საქმად გამოაშვასავდა, რომ ამ პატიმრობებზე დემოკრატებს არ შეწყვეთ არც ძალა, არც ცოდნა, არც გამოცდილება სახელმწიფოებრივი მოდერნიზაციისთვის. ყოველი მათი ნაბიჯი სიწინდელ მარჯვს წარმოადგენდა. მათი წყლობით აიწყვეთ აგრარული ზრთიერობა, სახელმწიფო ფინანსები, სასურსათო საქმე. ბათუმის დამარცხებაში საბოლოოდ დადასტურდა რევოლუციური დემოკრატიის მოზალური და პოლიტიკური გაკატრება.

ახლა საგარეო მტრის წინაშე ეს აღდამიანებში ძიქლუქული იქნებიან ხელის მოაწიერონ თავიანთ სიღარიბის მოწმობას. მაგრამ ქართველი ერთი უნდა შეეცადოს, რომ სოციალისტური მთავრობის კატასტროფა მთელ ქვეყნის კატასტროფად არ გადაიქცეს. ამ ერთი წლის განმავლობაში განსაგებდა ჩვენი რევოლუციური დოგმატი, ხოლო ჩვენი საწინააღმდეგო ძალები დიდი ხნით მოიშალა; საქართველომ დაკარგა უმდიდრესი და უმშვენიერესი პრინციპი და საუკეთესო ნავისადგური;

ქართველი ერის ზნეობრივი ძალა

გაიპყრა და შეიძლება. მაგრამ თუ ბათუმის მოლაპარაკებაში დროებითი მშვიდობა მიიქცევიან, თავგამოდებულ პატრიოტული მუშაობა ჩაიწვინებენ კიდევ უფლებს ჩვენი გრაგნული პრილომების დაუშვებას. ქართველმა ხალხმა დიდი ელასტიური ძალა გამოიჩინა ისტორიაში. იმედი ვიქონიოთ, რომ განსახლებისა და გადახალისების ნიქი უფრო კიდევ არ დაგვიკარგავს და სოციალისტურ ორგანის გრაგნული დოქტრინა მოჰყვება, ისევე როგორც წინააღმდეგ მტრის ურდოების ბატონობას მოჰყოლია.

ახალი საუკუნე

სამხმეთა პოლიტიკის მუდამ ორიგინალურად წარმოგებას გზასეულებდებიან: მათი პოლიტიკა იყო ფარული, მისთან ორკუთხული. ამის გამო იყო, რომ არა თუ ჩვენ, მათი მეზობლები, არამედ თვით მათივე ხალხი უმედი გამოუჩვენებდნენ მდგომარეობაში იმეფებოდა და ყოველს მოვლენას მოუშვებდნენ ხედვით. მათი პოლიტიკის ბრალია, რომ ხელმძღვანელი პარტია დაშინაქტუნი ცალი ფრთით ბაქოს მხრით მოღვენიშნის დროშის ამოფარა, ხოლო აქმენივენიშნის, ამითვე აიხსნება ის გარემოება, რომ მასსა, უბრალო ხალხი სტიქიურ მდგომარეობაში ჩავარდა, აფრას ფრიალს დაემზავნა მისი ნების ყოფა და უბრალო შემოტევა იყო საჭირო, რომ ეს მასსა შეტყულებოდა, დედამუდინად აშლალიყო და უთავბოლოდ მიეტოვებინა სახლკარი და წლით წიფილით მოხვეჭილი ნაშაგდარი. მთელი ყარსის ოლქი შემზარავ პანიკას მოუტევა. რამდენიმე ასი ათასი სამიხი მოაბიძ, მოაბიძ უკან მიუხედავად. უკვე თბილისს მოსდგომია და იახიფენ შველას.

რა თქმა უნდა, სიმეზ პოლიტიკოსთა დანაშაული ცოცხად არ უნდა მივხდოს მასსა, ვერც ნიშნის მოგება და საყვედურთა საუკეთესო მაღაზო დამშველ მასისთვის, მთავრობა მოგლევა უპატრონოს. მის, შესაფერი გზა და ბინა მისცეს, მაგრამ მეორე მხრით ჩვენს წინ იმალება ახალი საფრთხე, საფრთხე ამ მასის სახით: რით და როგორ მოვიწვევებთ მათ შემოსვლას კი არა, ნამდვილ შემოსვლას, როდესაც მრავალი საკითხია წამოყენებული, მწვავე სასტიკი. სულ რომ არა ვთქვათ რა, ჩვენს მხარეს გლის დამშვეს. სურსათი არსიდან შეშოდის, ჩრდილოეთის კარი ფაქტურად დახუჭულია. თუ მხედველობაში არ მივიღებთ თითო-ორიოლა, თითქმის ქურდულად გამოპარულ პერიოდ დატვირთულ ურემს თუ ფარგონს, რაიც ადგილობრივი მკვიდრობათვისაც არ ჰქმნა ოდნავ დაუშინებო ახლა საინტარული მდგომარეობა. ქალაქს ხელა არაფრითალოდ მიღრონი მცხოვრებები მიიქცევიან და ეს მაშინ, როდესაც მეზობლებსა და ქუჩის დაწმინდას არჩინ კისრულობს, როგორც სათაქლოს და დამამიტირებელს.

მაგრამ თუდაც ამ ორს მიფეთს ედღეთ, პოლიტიკურადც მეტად მწვავე საკითხი იმალება. ჩვენ ვიმეფობით იმ ფაზაში, როცა პოლიტიკური მტრის პრიციპს უნდა მოვლას ბოლო და დაცხრომაში გადავიდეთ. ასე-

თი დაცხრომა თვით მტკუნელ მუშუკის გამოაწყვას ჰეულისმობს, ე. ი., გროგნულს გამოიჯანს. სტიქიას, მასსა კი შეუძლიან თავისი, მართალია, გლეგვი, მაგრამ მიამე მახვილის წყერით დაამძიოს და გაართულოს საკითხის გადაწყვეტა. ჩვენთვის, განსაკუთრებით ქართველობისთვის, მეტად დამაფიქრებელია მშვიერ მასის შემოსევა, რომელიც დაბოღების უმაღ ერთგვარ პარაზიტულ კონგლომერტად გარდამქმნება. აი, ამ საფრთხის გათავისწინებასა სჭირა და ჩვენმა მთავრობამ, სწორედ ამ თვალსაზრისით უნდა იხელმძღვანელოს, სხვას რომ თავი დაანებოს, რომ დამშველ, აყრილ სომხობას, კალისის სტიქიური ინსტიტუტი ჩაუკლას და ქალაქის კედლებიდანვე სხვა გზა და სხვა მათთვის და, რა თქმა უნდა, ჩვენთვისაც, შესაფერი მიმართულება მიაცემინოს. საფრთხე დიდია, მისი გათვალისწინება და მტკიცედ ზომების მიღება მხოლოდ საჭირო...

რუსული პრესა

განხმეთილება მემარცხენე მსარეზი

ს. რევოლუციონერთა პარტიაში განხეთქილება მოხდა ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობის საკითხის გამო. „ზნამია ტრუდას“ გამოყენენ თვალსაჩინო ძალები და დაარსეს ახალი ორგანო „დღო ნაროდა“, სადაც სხვათა შორის, სანტრერესა წერილია ს. ჩემოლანოვისა. მოგვყავს შემოკლებით: „წმუხარებით უნდა აღნიშნოს, რომ ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობის მეტად მტრული თვლით შეხედეს ჩვენმა ამხანაგებმა და უპასუხისმგებლო აფიციანის მიკვების ხელი. სამწუხაროს ის იყო, რომ ამ მავნე აფიციანის ეწვეოდნენ ამხანაგი სოციალისტული ორგანები, რომელთაც „ზნამია ტრუდას“ გარშემო მოეყარათ თავი. აი, მან გვეგაშვებინა სმის აღმადგენა. დეი, ამიერკავკასიის დემოკრატიამ უწყოდეს, რომ ყველა გეროები ისე არ გვიქობით, როგორც პუიქრომენ და ირჯუბიან „ზნამია ტრუდას“.

ჩვენ, სოციალისტული ორგანები, ყოველთვის სიყვარულით და თანაგრძნობით გვიგებობდით თვითველ ერის უფლებას და თვითგამორკვევას. რა თქმა უნდა, ამა თუ იმ ტრენტრობის დამოუკიდებლობის სახელმწიფოდ გამოცხადება უცილობელი უფლებია თვით ამ ტრენტრობის ხალხისა. ეს მარტოვი კემპირტება არ ჰყოთ გვიგონ „ზნამია ტრუდას“, რომელიც სანტრერესა წერილიდან გამოკრევის უფლებას სრულად იცო არ ნიშნავს გამოცხადებების უფლებასაონ ნეტად თუ იქნება ამანე მეტი გაუგებრობა: ესლა პრინციპებზე კი არ დამობენ არამედ ამიერკავკასიის რუსეთთან გამოყოფის მიზან-შეწინილებაზე, სახელდობრ დღევანდელ დღეს. ამტკიცებენ, ესლა უდროული იყო გამოყოფა, ვინაიდან ამიერკავკასია ოსმალეთის ვასალი გახდებოდა. ერთი სიტყვით, მოჰყავთ აფარგული საშუალები, რომელთა დარგებლებია განისაზღვრება იმით, თუ რომელი მანაკლან იმისის საყვედურის მხა. სამწუხარო უფრო ის არის, რომ ყველა არგუმენტები მოჰყავთ დემოკრატიულ ლოზუნგების დროშას ამო-

მეუღლე თ. სახოკია, შვილები—თინათინ და გეტანგე, შამა—დუკანონი ანტონ კეკელია, ძმები—მიხა, სამუელ, გრიგოლ, გურიო, აღქსანდრე, დები—ანასტასია და ციცუ, ბძლები—ოლეგა და ძიქუ კიმელები, სიძე—მდედ. ამბროსი ოდიშისა უწყებენ ნათესავთ და შეგობართ, რომ ხუთშაბათს მაისის 9 (ახალი სტილით) სოფ. ბანაში გადინდელ იქნება ორბაქის წირვა და პანაშვილი გარდაცვალებულის

ნაღუელა სასოკიას
სულის მოსახსენებლად.
2—1

მწუხარებით აღსილნი მეუღლე ელენე დავითის ასულა, დები: მარია ამდუშელიშვილისა, ელისაბედ წინამდგრიშვილისა, თამარ ნაცვლიშვილისა და ძმა ნიკოლოზ ცოლშვილიძეთა უწყებენ ნათესავთ, შეგობართ და ნაცნობთ, რომ შაბათს 21 აპრილს (4 მაისს ახალი სტილით) ვერის წმ. ნიკოლოზის გულსიაში დანიშნულია 40 დღის წირვა და პანაშვილი უდროოდ და მოულოდნელად გარდაცვალებულის ძვირფას

ელეანდრა (სანდრო) ივანესკა გავაშვილის
სულის მოსახსენებლად. წირვა დაიწყება დღის 10 საათზე.
1—1595—1

გულდამწვარი შვილები: პეტრე იონაშვილი მეუღლე თამარით და პატარა ნიქუთი, ბიძი კუპაშვილისა, სძა კოტეი დავითის ძე კუპაშვილი, და ანა და ძმა გელა ჯანაყერი უკანასკნელი მიუღლით ნინოთი გულითადის მწუხარებითა უწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ხანგრძლივად განდამყოფის შემდეგ (18 აპრილს) 1 მისს გარდაცვალება პანაშვილის სეკარელი დედა, და მეორების დაუწყებარა და

ნასალია ნიქოლოზის ასული იორკამიუნელი
პანაშვილი დღის 10 საათზე და საღამოთი 6 საათზე ყოველ დღე მხელის საგადაცეფოს ეკლესიაში. გასვენება 4 მაისს, დღის 9-ს ნახ. საათზე. წმინდა ნინოს სასაფლაოს ეკლესიაში და წირვის შემდეგ დაკრძალვა.
1—1594—1

ფარგულელი, ვითომც ამერიკიდან რე-
ვოლუციის მოპოვებულთა თავისუფლება
ილუბრებოდეს და სხვა ამისთანა. მაგ-
რამ ეს ასე არ არის. საკითხი გავარ-
კვირთ. უპირველესი დეკლარაცია: სახელ-
დობარ რას წარმოადგენს ეს ხელნაწილი
ამიერ კავკასიისა? რა პარტიზმში მო-
ხდა მისი დამოუკიდებლობის გამოცხად-
ება, ან სად? თუ ამ მხრით შევხე-
დით საკითხს, წარმოგვიდგება ქვეყანა
უსახლდრო ანარქიის ზღვარ, სადაც
კლასიური და ნაციონალური ინტერე-
სები ერთმანეთშია გადახარბული. ამი-
ერ კავკასიის ერთი მთელი ძალდანი-
თი ერთმანეთს ერთმანეთს და ერთსა და
იმევე დროს რამდენიმე ფრანტზე იბ-
რძვიან, რა არის ისინი რევოლუციის
და ერთი სრული დადგენისაგან.

რამდენიმე დღის ბრძოლაში ოსმალე-
თთან ნათლად გვჩვენა, რომ ეს
ამიერ კავკასიის არ შეუძლიან ორგა-
ნიზაციულად რაიმე წარმომავლს თავდა-
ცვისათვის. ცხადი იყო, რომ ოსის
გაგრძობა ყოველთვის დადგენას
შუღრიდ, ვინაიდან მთელი ქვეყანა
ოსმალთა ცეცხლსა და მახვილს მიე-
ცემოდა. ზავის საკითხი აუცილებელი
შეიქმნა ქვეყნის ხსნისათვის. ეს ზავი
ვი მხოლოდ დამოუკიდებლობის
დასაცხად შეიძლება რომ გვეყრდ-
ნა. ხომ გვხსნის, ტრაპიზონში რა
კითხვა წამოაყენეს: ვინ ხართ თქვენ?
ვისი პირით გვესაუბრებით? და სხვა.
დღესაც საზავო მოლაპარაკების აუ-
ცილებელ პირობად ამიერ კავკასიის
დამოუკიდებლობაა. ამისათვის, ყველა
მოსახლენი რომ უშუაგოდ, შერ-
ტო ესეც საკმარისია გავიგოთ, რომ
არავითარი საზავო მოლაპარაკება არ
შეიძლება, თუ დამოუკიდებლობის
საკითხი სამართლიან არ გადაწყვეტი-
ლია.

გვეუბნებიან, არ გვიდა ასეთი ზა-
ვი, საკითხი ქვეყნის ინტეგრული და-
ცვა, რევოლუციის ფორტის მთლიან-
ობა, ბოლშევიკებთან შეერთება და
სხვა. მაგრამ ვინ იცის, რა მოქმედ
რევოლუციონერ ფონტის მთლიან-
ობა? ვინ იტყვის, რომ ეს კაპი-
ტულია არ არის ბოლშევიკების
წინაშე? ვინაა თავად, რომ მალე
ამიერკავკასიაშიც არ გაჩაღდება ბო-
ცვა ქვეყნის რევოლუციონერ დღესაც
საყსპობა გარდაქმნულ რუსეთში? ვინ
მოგვცემს იმის თამაშებს, რომ ბოლ-
შევიკები შეძლებენ ამიერკავკასიის
დაცვას, ეს ის ბოლშევიკები, რომელ-
თაც რუსეთს სამარცხვინო ზავი მოა-

ხვიეს თავზე და გერმანიის მონობის
ხელედი აკისრებინეს, ეს ის ბოლშევი-
კები, რომელთაც არმიერში 38 ათე-
რეტი დახვრიტეს, მხოლოდ იმიტომ,
რომ ესენი მოეზურებოდნენ შვიდელი
ქვეყნის დასაცვლად? არა, ყველა ეს
ილუზიებია, რომლითაც სამშუბაროდ
ჯერ კადრებზე იკვებება და დემო-
კრატიულ მასის შეგვიწმენას აბნე-
ლებენ, პლუბავენ...

დამოუკიდებლობის მოწინააღმდეგე-
ნი გვსახელებდნენ, რუსეთიდან ჩა-
მომარებია ოსმალთა ორიენტაციის
იზიარებთო. მაგრამ თუ ბოლშევიკე-
ბის წინაშე მოვიხილით ქედს, განა
გერმანიელთა ორიენტაციის არ უნდა
დავუგვიმდებაროთ, რომლის ქვეშაც
ნებისთინ თუ უნებლიედ მოექცა მთელი
რუსეთი? რუსეთი დღეს ფაქტობრივად
გერმანიის კოლონიაა, მისგან ჩამო-
შორებით ამიერკავკასია განთავისუფ-
ლებული იქნება გერმანიულ-ოსმალურ
ორიენტაციისაგან...

დღეს ნაროდალს კიდევ მრავალი
კითხვები აწუხებს, რაც მათთვის,
როგორც ჩვენთვის, დღესაც ნათლად
აჩვენებს, მხოლოდ ამის ვერ გავიგებთ იხე-
თი ბნელი ძალები, რომელნიც სოცია-
ლისტური ნიღაბით „ზამთა ტრუდას“
ამოკრებენ...

საზავო მოლაპარაკება ამიერ-კავკასიის საზავო დედგავა.

ამიერ-კავკასიის საზავო დედგავა
ცხად ვინაა არჩეული. თავ-
მჯდომარედ იქნება მთავრობის თავ-
მჯდომარე ა. ა. ჩხენკელი.

ოსმალეთის საზავო დე-
დგავა.

საგარეო საქმეთა სამინისტროში
მადებულ ცნებებს მიხედვით საზა-
ვო დედგავის შემადგენლობაში
რამდენიმე ცვლილება მოხდება: რა-
ფუხების მაგარად დედგავის თავ-
მჯდომარედ იქნება ოსმალეთის ფო-
ტის მთავარ-ხარდადი ფერეიფევი
შემადგენლობაში შევსება ხდება შარის,
საზღვაო და იუსტიციის მინისტრის
ხალიდ-ბეი, რომელიც დროებით ხა-
გარეო საქმეთა მინისტრის თანამდ-
ებობას ასრულებს, ტრაპიზონის მო-
ლაპარაკებაში რომ მონაწილეობას
იღებდა. კუბრე-ბეი დედგავაში
აღარ შევა.

როპიისა და აზიის შემოერთებელი სე-
ვიკრო გზა.

ეს ხელნაწილი ბათუმი მისი ეკონომიკ-
ური ღირებულებით და მნიშვნელობით,
შეიძლება ითქვას, რომ სულ მახლობელს
წარსულში, უკანასკნელს 40 წლის
განმავლობაში წარმოიშვა ამის მიზე-
ზი კი ის არის, რომ ამ ხნის განმავ-
ლობაში ის რუკის გზით და ნავთის
მილით დატვირთულა ამიერ-კავკასიის
უდიდეს სამრეწველო ქალაქსა და
კასპიის ზღვაზე უდიდეს ნავთ-
სადგურს ბაქოს და, აგრეთვე
ჩვენი ქვეყნის ყველა მნიშვნე-
ლოვან სამრეწველო და სამეურნეო
კუთხეებს. ბათუმი გარდაიქმნა ამიერ-
კავკასიის ევროპის ქვეყნებთან შემა-
ერთებელ ხიდათ. ნავთი, ზავი ქვე-
პარკი თუ თამბაქო და საზოგადო
ყველა ის ნაწარმობები, რომელიც
ჩვენი ქვეყნიდან უცხოეთში გადიოდა,
ბათუმის შემწეობით გაიზიდებოდა და
მისივე საშუალებით უცხოეთის ნაწარ-
მობნი ჩვენს ქვეყანაში შემოდიოდნენ.
ბათუმს რუსეთის ნავთსადგურთა
შარის საპატიო ადგილი უჭირავს,
ხოლო შავს ზღვაზე მას უტყვე მტკიცე
ადგილი უჭავია. ის ცნობილია განსა-
კუთრებით გარეშე ქვეყნებთან დამო-
კიდებულებით.

1911 წ. უცხოეთში გაემგზავრა გე-
მები:

ოფისიდან	781
ბათუმიდან	681
ნოვოროსისკიდან	480
ფოთიდან	171 და სხ.
ამავე 1911 წ. უცხოეთიდან მოვ- დებები:	
ოდესას	880
ბათუმს	688
ნოვოროსისკის	487
ფოთს	175

საერთოდ კი რუსეთის ნავთსადგუ-
რების შემოსულ და გასულ გემთა ტო-
ნეტი იყო 1912 წელს:

მოავრების სკოლა

მოსმენილ იქნა თერგის სახალხო
საბჭოს დეპუტატი იმის შესახებ, რომ
თერგის მხარეს არა სურს ამიერ კავ-
კასიის პარტიკული მონაწილეობა.

მოავრებში დადგინა: ცენტრალის
თერგის სახალხო საბჭოს, რომ ამიერ
კავკასიის ფედერაციულ დემოკრატიულ
რესპუბლიკას არა აქვს განზრახული
თავის ტერიტორიის რაიმე ოლქები
შეუერთოს, ხოლო თუ დადგინდის
და თერგის მხარის სრულ უფლებანი
წარმომადგენლები განცხადდნენ შე-
მოერთების სურვილს ფედერაციულ
საფუძველზე მოავრება მიესალმება ამ
სურვილს. ამასთანავე ამის შესახებ
განზრახული არ არის მოლაპარაკება
ოსმალეთთან.

ამიერ-კავკასიის საზავო დედგავის
გამგზავრების დღის შესახებ მოავრო-
ბამ დადგინა აქუყოს ოსმალეთის
მთავრობას, რომ რესპუბლიკის საზავო
დედგავიცა მზადაა ყოველ საათში
გამგზავროს, მაგრამ რადგანაც საქ-
რთა მოავრობის წყევრების დარჩენა
საბატო ქალაქში, ესაა რადგანაც
სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობა
სწარმოებს ითხოვს ვებმა-ფაშას შე-
გვეწყობინოს, როდის მოვლენ ტრაპი-
ზონში ოსმალეთის წარმომადგენელი.
მოავრობამ დადგინა იბრალისიდან
ბათუმში გამგზავრების უზრუნველ სა-
ყუფელ ითხოვს ვებმა-ფაშას ადდგე-
ნილ იქნეს რკინის გზის ლიანდაგი
ბათუმთან ბრძოლის ველზე.

ფინანსთა მინისტრის წინადადება ედ
ლევო დეპუტატის რკინის გზის
მოსამსხურეთა სკირობებანი ამისთვის
3 მისს გიდაოს 3 მილიონი, 93 მი-
ლიონი მანეთი გადაიღოს რკინის გზის-
თვის და სარკინსგზო სასწაულს სის-
თვის.

პროვნილი საკითხი კაბაის სომხთა კომიტეტის მოვლდა

პარიზი. 22 აპრილი. 3 აპრილი სო-
მხთა კომიტეტმა შემდგომ მოწოდ-
ებით მიმართა მთელი ქვეყნის განათ-
ლებულ სახელმწიფოებს: სომხეთს
კვლავ დაუდგა განაცდელის დე-
ოსმალეთის მთავრობა უკანის მოსპო-
ბას. მთავრობა იგი სარგებლობს რუ-
სეთის დარდვეთ და სცდლომს არა
თუ ოკომინთა სომხეთის დაქურას,

პეტრობურგ-კრონშტ.	5,1 მილ. ტონა.
რიგა	4 " "
ოლესა	6,3 " "
ბათუმი	3 " "
ლიბავა	1,9 " "
ნიკოპოლი	2,3 " "
არხანგელსკი	1,3 " "
ნოვოროსისკი	3 " "
ვლადივოსტოკი	2,6 და სხ.

აქედან უცხოეთის გზებით მოგზაურ
გემების ტონაჟი ამავე 1912 წ. იყო
(მილიონი ტონა).

პეტრობურგ-კრონშტ.	4
რიგა	3,2
ოლესა	2,5
ბათუმი	1,8
ლიბავა	1,6
ნიკოპოლი	1,4
არხანგელსკი	1,1
ნოვოროსისკი	1,3 და სხ.

კავკასიის სამკრებში 1913 წ. შე-
მოტანილ-გატანილ საქონლის ბეად
შემოვიდა:

ბაქოს საბაქოში	2,163,350 მ.
ბათუმის	1,705,944 მ.
ფოთის	41,599 მ.

1913 წ. უცხო ქვეყნებში გატანილ
საქონლის ღირებულება შეადგენდა სა-
ბაქოებსა ცნობები:

ბათუმის	45,545,000 მ.
ბაქო	38,927,000 მ.
ფოთის	8,992,000 მ.

სულ მოკლე ხანში ბათუმში ასეთი
მნიშვნელოვანი ადგილი დაიჭირა ჩვე-
ნი ქვეყნისა და უცხო სახელმწიფოთა
ეკონომიკურს ურთიერთობაში. მახლო-
ბელი მომავალი კი ბათუმს საუკეთესო
განსაკუთრებულ ადგილებს უქდის, თუ
სამდელსწირო არ გახდა მისთვის და
აგრეთვე მთლად ჩვენი ქვეყნისათვის
ის ცვლილებები, რომელნიც ბათუმში
ამ მოკლე ხანში განიცადა.

ამიერ-კავკასიის რუსეთიდან ჩამო-
შორების და ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკ-
ურად რუსეთიდან გამოყოფას მეტად

არამედ მთელი კავკასიის დაპყრობა-
საც, მერ და ისე, რომ სომხთა შთა-
მომავლობა სულ ერთიანად ამოუ-
ტოს იმ წამებულთა სახელით, რომელ-
თაგანაც მოფენილია სომხეთის ქვეყა-
ნა, მოფუფილებთ ყველას, ვიდრე სულ
მთლად დაგვიანებული არ არის, თა-
ვიანთი ხმის ამოღებით და წამოქო-
მავლით შეერთებულ იქნეს ნაციის
ამოწყვეტა და ღოზივი იქნეს პრო-
პარტიული განცხადებული სომხთა
ხარცე ქვეყნის შესახებ ოსმალთა
მერ.

უცხოეთი

რამდენიმე
ლედებრის მერ რამდენიმე წარ-
მოქმედ სიტუაცია არის საინტერესო
ადგილები, რომელნიც კურანდლის
ებება. ლედებრში განცხადდა, რომ
დეკემბერში ლატივის წარმომადგენ-
ლებს მსურდათ შეკრებილიყვნენ რი-
გაში და კურანდლის საკითხის შესა-
ხებ იმჯერანთ. მთა წაყურეს შედე-
გი პირობები: არ გაილაშქრონ გერ-
მანიის იმპერიის და სამხედრო მოა-
ვრობის წინააღმდეგ. ლატივის გა-
დევნათ შემხედველი პროექ-
ტი, რომლითაც ითხოვს „შეიქმ-
ნას გერმანიის შეწყობით რუ-
სეთისგან დამოუკიდებელი ბალტიის
სახელმწიფო“. ეს რეზოლუცია სიპის
18 წევრმა მიიღო მხოლოდ. მაშინ
გერმანიულმა მთავრობამ მიხედ დაი-
სახა მიგდებინა მერო რეზოლუცია,
რომელიც პირველსგან განსხვავდ-
ამისთვის გაწყობის შესაფერისი მეცა-
დინებობა და იმპერატორი ხდება ქუ-
ლანდის პროცესად.

სამშაღო საფრანგეთში
გერმანიის საფრანგეთს ოდრო ტე-
ლეგრაფი იუწყება: საფრანგეთიდან და-
ბუნებული გერმანიელი მოწოდნენ
რომ მარტის 1-დან საფრანგეთში პუ-
რის რაციონი 200 გრამით შემოი-
რეს.

ბეკდვითი ხატვის პროფესიულ კა-
ვშიკანს ტარების თან ხმად „საქარ-
ვილო“-ს მორაგი ნომერა ხუთშაბა-
თ-მდის მაიხის 9 (ახ. სტ.) ღარ გა-
მოვა.

ბეკდვითი ხატვის პროფესიულ კა- ვშიკანს ტარების თან ხმად „საქარ- ვილო“-ს მორაგი ნომერა ხუთშაბა- თ-მდის მაიხის 9 (ახ. სტ.) ღარ გა- მოვა.

მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოპყვება
ჩვენს ეკონომიკურს ურთიერთობაში.
დადი ნაწილი იმ სამეურნეო და სამ-
თა-მდლო საქონლისა, რომელიც ჩვენი
ქვეყნიდან გადის, სულ სხვა გზას და
მიმართულებას მიიღებს.

სამეურნეო ნაწარმობა: ბაბის,
თამბაქოსა, მატყლისა და სხ. დიდი
ნაწილი, ნაცვლად ჩრდილოეთის მიმარ-
თულებიდან რკინის გზითა და კასპის
ზღვით, შესაძლოა დასავლეთისაკენ
მიმართებს გზას შავი ზღვის. ასევე
სამთამდლო სიმდიდრეებიც, რომლის
მთავარ ნაწილს ამ ეამად შეადგენს
ნავთი, მარგანცი და სპილენძი.

ბაქოში ხუთი წლის განმავლობაში
(1907—1911 წ.) ამოღებული იყო 1887
მილიონი ფუთი ნავთი. აქედან 1544
მილიონი ფუთი, ე. ი. 87 პროც. გა-
ზიდა კასპის ზღვით შავი ზღვისთვის,
ციმბირში და დასავლეთ ქვეყნებში.
მთა ალოდნელია, რომ ბაქოს ნაწარ-
მობის დიდი ნაწილი ომ-ვალში დასავ-
ლეთის ნიართულებს მიიღოს და გაი-
ზილოს ბათუმიში სამხრეთ რუსეთში,
ანუ უკანაში და აგრეთვე შავი ზღვის
გარეშე მდებარე ქვეყნებში.

რუსეთიდან ევროპაში შავი ქვა იზი-
დებოდა:

1890 წ. 361,000 ფუთი, აქედან	
გერმანიაში 361,000 ფუთი, 1910 წ.	
51,715,000 ფუთი, აქედან გერმანიაში	
41,733,000 ფუთი, 1911 წ. 54,087,000 ფუ.	
აქედან გერმანიაში 42,133,000 ფუთი.	
ვინაიდან მთელი ჩვენი კიათურის	
შავი ქვა ევროპაში იგზავნებოდა შავი	
ზღვით, მომავალშიც ხისი მიმართულებ- ბა ასეთივე იქნება, ხოლო მოსალოდ- ნელია, რომ კიათურის წარმოებას ომის დასრულებისას ფრანგ გაცხო- ველებმა იმის გამო, რომ მთელი ევ- როპა დაქვეყლია ომი და დაიწყე- ბა საქაროდ მისი შენება. ამის გამო შავი ზღვის ნავთსადგურებს შეეძი ეს საქონელი მიიწვება.	

სხეიმი. საბარტველო. ლედებრში
სიემის სეია არ შეიქმნა.

ქალაქის თავმჯდომარეობაში
შუამდგომლობენ მიეცეთ უპროცენტო
სესის სესურათო საქონლისთვის. ქ.
გორი 250.000 მან., ლაგოდები—
60.000 მ., სამტრედია—200.000 მან.,
განჯა—500.000 მან., გუშტრი—1 მილ.
მან., ერევანი—2 მილიონი მანეთი.
შუამდგომლობას თანაგრძობით შეკ-
ხედნენ.

1 მაიხის დღესასწაულმა კარ-
გად ჩაიარა. ქალაქის სხვადასხვა ნაწი-
ლებში შესდგა მიტინგები. დიდი ყრი-
ლობა გაიმართა გოლოგინის პროსპექ-
ტზე. ილაპარაკეს: ჩხენკელმა, წერე-
თელმა, ჩხეიძემ, ჯუღელმა და სხ.

მეწვევებმა ფრაქციამ დაად-
გინა მოწოდებით მოპარათოს რუსეთის
დემოკრატიას, რომელმაც იქნება ნა-
ჩვენები, რომ ამიერკავკასიის დამოუ-
კიდებლობის გამოცხადება არის უსა-
ქარისი აქტი. გამოყოფა არ დაუშ-
ლით, რომ ძველებზე მეტობა
იქონიან მხოლოდურ ფუფის რევა-
ლუციონერ ოჯახთან.

ერევნის ფრანგზე. ოსმალე-
თის მთავრობის ბრძანებით ოსმალთა
ლაშქარმა საზღვრებისკენ დაიხია.

ბონები. გუშინ სეიმა დადგინ-
და ფინანსთა მინისტრს ნება მისცეს
20 მილიონი მანეთის ბონები კიდევ
გამოუშვას.

სეიმის თავმჯდომარე ნ. ს. ჩხეი-
ძე ამ დღებში სახელგამოდ სამომ-
ლომა გამგზავრებდა.

ადგილმას მერად დღეს, ორ-
შაბათს 23 აპრილს, სახალხო სახლში
გაიმართებ საინტერესო-სამუსიკო
ღილა. 1, ივ. გომართელი—ლექცია:
„თანამედროვე მომენტის“; 2, გ. კუჩი-
შვილი—ახალი პოემა; „კოშკის“; 3, მმა-
ნი კავახაძე—სილიერა; 4, კუჩხუ-
ლი—სკოპაჟი; 5, სადიჩაშვილი—თა-
ლი, 5, გ. რუხაძე, ოპოლი მუხა, და-
ახლებიანი, 6, საბაშვილი—ლექსები
და მოთხრობები. 5, ნ. გოცირიძე, გ-
ორგენ-შვილი და რ. ჯიბილი—სტე-
ნები, მე-ეთერის ფსიკოსტახი, იყო-
დება თეატრის კაპაში ყოველ დღე
ნაშუადღის 12 სა.—2 ს. და და ს-
ღამის 6 სა.—9 სა.ღე.

ჯალალ-ოღლი. აპრილის 16.
მწიღობიანობის ჩამოსადგობა გგზა-
ვნილი მთავრობის წარმომადგენელი
ოგ. აჟმინიანი დეპუტით იტყობინება:
ბამბაქის რაიონის დახარალებულ თა-
თრებს დახმარება სჭირია, თუმცა მთ
ყველა წარბეული ქონება დაუბრუნეს.

სპილენძის მადანი ამოღებული იყო
ჩვენს ქვეყანაში:

სეილი	ათასი ფ.	მთელი რუსეთ.
1906	6,789	37 პროც.
1907	10,433	38,6 " "
1908	10,522	36,2 " "
1909	12,680	35 " "
1910	14,800	35,2 " "

ყველა ამ მადნის ლითონი სპილენ-
ძი რუსეთს სჭარდებოდა, ვინაიდან
მას საკუთარი სპილენძიც არ ჰქონო-
ვოლებს და ამის გარდა კიდევ უკრო
ქვეყნებიდან ყოველწლიურად დახა-
ლოებით 4 მილიონი მანეთის სპილენ-
ძი შემოქონდნო.

რასაკვირველია, ყოველივე დამოკი-
დებული იმ საფუძრო კონიკტურაზე,
რომელიც ჩვენი გარემო დაუბრუნდა,
ხოლო მთალოდნელია რომ ამ საქონ-
ლის მნიშვნელოვანი ნაწილი დასავ-
ლეთისკენ წავა, ანუ ჩრდილოეთით
შავი ზღვით. სპილენძის წარმოების
მომავალი ჩვენში, რასაკვირველია,
დღევანდელი მისი მდგომარეობით არ
განიზომება. მახლობელს მომავალში
მოსალოდნელია ამ მნიშვნელოვანი ლი-
დი ზოდა და აცვება; ვინაიდან სა-
ლენძო მეტად მდიდარია ჩვენი ქვე-
ყანა. ის მუშავდება თბილისის გუბერ-
ნიაში, განჯის გუბერნიაში და ბათუ-
მის ოლქში. განსაკუთრებულად მდი-
დარია ამ მადნით ბათუმის ოლქი,
რომლის სომხთა, გერმანებისა, იმერ-
სეის და აჭარის წყარის ხეობა, ერო-
თიანად სპილენძის მადანს წარმოად-
გენს.

ჩვენ არ შეგვიბოთ სამთა-მადნო
წარმოებათა სხვა დარგებს. ამ მზივი
ჩვენი ქვეყანა ჯერ კიდევ ხელუბლებ-
ლი სიმდიდრეა, რომელიც დამოუკი-
დას და გამოყენებას მიიღოს. მთელი
ამიერ კავკასიის ეკონომიკური ურთი-
ერთობა უცხო ქვეყნებთან შავი ზღვა,
სქონლის გაზიდვა და შემოიხილვა აქ-
მომდგომი უმთავრესად ბათუმის შემ-

